

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2025-11-04 Nr. NV-2473

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-25-711(3), 25-710(3), 25-1167(2), 25-1168(2); TAIS-25-9410(5), 25-9639(3), 25-11460(3); 25-11458(3)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽVALGYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1861 1, 2, 5, 7, 9, 11, 13, 14, 18, 19, 24, 29, 33, 38, 40, 43, 45, 48, 49, 50, 53, 55, 57, 60, 64, 64¹, 69, 70 IR 71 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 3 PRIEDU ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – ĮSTATYMO PROJEKTAS NR. 1), LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS GYNIMO TARYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-209 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU ĮSTATYMO PROJEKTAS NR. 2) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-705 42 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – ĮSTATYMO PROJEKTAS NR. 3) (TOLIAU KARTU ĮSTATYMŲ PROJEKTAI)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne	<i>Krašto apsaugos ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-11-04	<i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymų projektais siekiama stiprinti žvalgybos institucijas – suteikti joms papildomus įgaliojimus vykdyti veiksmus, skirtus šalinti išorės rizikos veiksnus, pavojus ir grėsmes nacionaliniam saugumui, nustatyti papildomus reikalavimus žvalgybos pareigūnams ir papildomas socialines garantijas, pašalinti praktikoje pastebėtus žvalgybos institucijų veiklos teisinio reguliavimo aspektus.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įstatymo projektu Nr. 1 siūloma:

- Papildyti žvalgybos sąvoką veikla, kuria siekiama šalinti išorės rizikos veiksnus, pavojus ir grėsmes nacionaliniam saugumui (šiuo metu žvalgyba apima informacijos rinkimą, apdorojimą, vertinimą ir jos pateikimą nacionalinį saugumą užtikrinančioms institucijoms;
- Numatyti galimybę išskirtiniais atvejais, kai turima informacijos apie pavojus ir grėsmes, galinčius padaryti žalą Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir valstybės interesams, ir siekiant juos užkardyti būtina imtis neatidėliotinų veiksmų, o tokių veiksmų nesiėmus būtų prarasta galimybė juos užkardyti, neatidėliotinai atlikti teismo sankcionuojamus veiksmus pagal žvalgybos institucijos vadovo ar jo įgalioto pavaduotojo nutarimus bei nustatyti, kad tokiu atveju per 24 val. turi būti kreipiamasi su teikimu į teismą dėl tų veiksmų teisėtumo / pagrįstumo patvirtinimo.
- Suteikti papildomus įgaliojimus žvalgybos institucijoms:
  - tikrinti asmenų, transporto priemonių, krovinių, ginklų ar kitų daiktų dokumentus, atlikti daiktų patikrą ir laikinai, kol būtina atlikti patikrinimo veiksmus, juos paimti;
  - slapta gauti asmens pirštų atspaudų, balso, kvapo ir kitų pavyzdžių;
  - naudoti bet kokio pobūdžio medžiagas ar kitus žymėjimo būdus, nesukeliančius pavojaus žmogaus gyvybei ar sveikatai, skirtus įvairiems objektams žymėti, siekiant juos išskirti iš rūšinių objektų visumos ir identifikuoti;
  - vykdyti žvalgybos institucijos užduotį kaip teismo sankcionuojamą žvalgybos informacijos rinkimo būdą;
- Įtvirtinti žvalgybos institucijų teisę į pagalbą pasitelkti kriminalinės žvalgybos pagrindines institucijas ir (ar) kriminalinės žvalgybos subjektus žvalgybos institucijų uždaviniams įgyvendinti tais atvejais, kai tai būtina siekiant užkardyti grėsmes, galinčias turėti reikšmės valstybės suverenitetui, teritorijos neliečiamybei ir vientisumui, konstitucinei santvarkai, ir neturima tam pakankamų ar tinkamų pajėgumų. Numatyti, kad teikdami pagalbą kriminalinės žvalgybos pagrindinių institucijų ir (ar) kriminalinės žvalgybos subjektų pareigūnai turėtų tokius įgaliojimus, kokius Įstatymo pagrindu įgyja žvalgybos pareigūnai.
- Papildyti subjektų, kuriems žvalgybos institucijos pagal atskirus prašymus turi teisę teikti žvalgybos informaciją, sąrašą ir numatyti galimybę žvalgybos informaciją teikti valstybei priklausančioms įmonėms ir valstybės remiamiems nacionalinį saugumą ir gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą padedantiems užtikrinti juridiniams asmenims.
- Suteikti žvalgybos institucijoms teisę įsigyti ir naudoti sprogmenis bei sprogstamąsias medžiagas.
- Numatyti galimybę žvalgybos pareigūną už pavyzdinę tarnybą apdovanoti vardiniu ginklu.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

8. Atsisakyti numatyto apribojimo žvalgybos informaciją teikti tik oficialiu dokumentu. Įtvirtinus galimybę teikti informaciją ir kitais būdais, pateikimo faktą fiksuojant žvalgybos institucijos vadovo nustatyta tvarka, būtų užtikrintas operatyvesnis žvalgybos informacijos pateikimas.
9. Atsisakyti nuostatos, kad kontrolės padaliniai turi būti tiesiogiai pavaldūs žvalgybos institucijos vadovui, tai sudarytų sąlygas žvalgybos institucijos vadovui pasirinkti pagal kompetenciją ir kitus padalinius, kurie būtų įgalioti atlikti kontrolės funkcijas, taip būtų užtikrintas kontrolės mechanizmo efektyvumas. Suteikti žvalgybos institucijos vadovui teisę nustatyti ne tik lėšų, skirtų žvalgybos metodams taikyti ir teismo sankcionuojamiems veiksams atlikti, bet ir lėšų, skirtų rizikos veiksnių, pavojų ir grėsmių šalinimo priemonėms taikyti, naudojimo tvarką.
10. Nustatyti ilgesnį išpėjimo nutraukti tarnybą savo noru terminą, t. y. vietoj 14 kalendorinių dienų įrašyti 20 darbo dienų, taip pat papildyti nauju išpėjimo terminu, kai dėl grėsmių Lietuvos nacionaliniam saugumui paskelbiama ekstremalioji situacija, nepaprastoji padėtis ar mobilizacija, kai apie tarnybos nutraukimą būtų privalu pranešti ne vėliau kaip prieš 40 darbo dienų.
11. Nustatyti draudimą darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, ne darbo tikslais vykti į užsienio valstybes ar teritorijas, kurių sąrašą tvirtina žvalgybos institucijos vadovas.
12. Įstatymo lygmeniu reglamentuoti žvalgybos pareigūnų aprūpinimo sąlygas profesinio parengimo, mokymosi ir kvalifikacijos tobulinimo laikotarpiu.
13. Žvalgybos institucijos direktoriui ir jo pavaduotojams netaikyti Įstatyme nustatyto 55 metų amžiaus cenzo reikalavimo, siekiant neapriboti galimybių jiems tarnauti visą 5 metų kadenciją su galimybe ją pratęsti, kad skiriantys į pareigas atitinkamai Lietuvos Respublikos Prezidentas ar krašto apsaugos ministras galėtų pasirinkti labiausiai jiems tinkamą kandidatą.
14. Nustatyti, kad žvalgybos pareigūnų, laikinai perkeltų į kitas institucijas, tarnybinės veiklos vertinimas atliekamas Įstatymo nustatyta tvarka. Laikinai perkeltų į karjeros valstybės tarnautojų pareigas vertinimą taip pat atlieka valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga, į kurią žvalgybos pareigūnas perkeltas, taikydama Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nuostatas.
15. Numatyti veiksmus, kurie turi būti atlikti, kai paaiškėja, kad tarnybinis nusižengimas turi administracinio nusižengimo požymių.
16. Nustatyti papildomas vienkartinės kompensacijas žvalgybos pareigūnams sunkaus, apysunkio ar lengvo sveikatos sutrikimo atveju, kai po gydymo ir laikinojo nedarbingumo termino pabaigos neliko liekamųjų reiškinių arba liko liekamųjų reiškinių, tačiau nesumažėjo žvalgybos pareigūno tinkamumas tarnybai pagal sveikatos būklę, arba liko liekamųjų reiškinių ir dėl to sumažėjo žvalgybos pareigūno tinkamumas tarnybai pagal sveikatos būklę ir įvykis, sukėlęs sveikatos sutrikimą, įvyko tarnybos metu, įskaitant vykimą į tarnybą ir iš jos.
17. Patikslinti kompensacijos žvalgybos pareigūno žūties (mirties) ar sveikatos sutrikdymo atveju gavėjų sąrašą, kad tarp jų patektų ir žvalgybos pareigūno vaikai (įvaikiai), kurie mokosi bendrojo ugdymo mokyklose.
18. Suvienodinti žvalgybos pareigūnų, tarnaujančių pagal žvalgybos pareigūno sutartis ir tarnaujančių pagal profesinės karo tarnybos sutartis, garantijas, susijusias su materialinių pašalpų skyrimu, reintegracijos į darbo rinką baigus tarnybą priemonių taikymu; taip pat numatyti žvalgybos pareigūnams naujas socialines garantijas, kurios šiuo metu taikomos krašto apsaugos sistemoje tarnaujantiems profesinės karo tarnybos kariams: išmokas už tarnybinės veiklos vertinimo rezultatus ir kelionės iš gyvenamosios vietos į tarnybą ir atgal išlaidų atlyginimą.
19. Numatyti, kad specialiosios socialinės garantijos taikomos ir žvalgybos pareigūnų rezerve esantiems žvalgybos pareigūnams, kadangi jie atlieka žvalgybos institucijos pavestas tarnybos užduotis.

Įstatymo projektu Nr. 2 papildomas Valstybės gynimo tarybos funkcijos ir nustatoma, kad Valstybės gynimo taryba atlieka kitas įstatymuose nustatytas funkcijas.

Įstatymo projektu Nr. 3 papildomas sąrašas asmenų turinčių teisę apdovanoti vardiniu ginklu žvalgybos institucijos vadovu ir atitinkamai papildomas subjektų, nustatančių apdovanojimo vardiniais ginklais sąrašas (Valstybės saugumo departamento direktorius ir krašto apsaugos ministras nustato žvalgybos pareigūnų apdovanojimo ginklais tvarką).

IGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Įstatymo projekto nuostatos būtų įgyvendinamos vadovaujantis Žvalgybos įstatymu ir poįstatyminiais teisės aktais (Vyriausybės nutarimais, krašto apsaugos ministro ir Valstybės saugumo departamento direktoriaus įsakymais)

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymo projektas derintas su valstybės institucijomis, paskelbtas Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje, pasiūlymų iš visuomenės negauta.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Įstatymo projektas derintas ir patikslintas pagal Valstybės saugumo departamento, Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Finansų ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

ministerijos, Valstybinės asmens duomenų apsaugos inspekcijos, Žvalgybos kontrolierių įstaigos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos, Muitinės departamento prie Finansų ministerijos, Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos kalėjimų tarnybos ir Vadovybės apsaugos tarnybos pastabas. Įstatymo projektai patikslinti pagal Tarpinstitucinio pasitarimo 2025 m. spalio 21 d. metu ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025 m. spalio 15 d. išvadoje Nr. NV-2288 pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Pažymėtina, kad Įstatymo projekto Nr. 1 įgyvendinimui 2026–2029 m. reiktų:

- Antrajam operatyvinių tarnybų departamentui prie Krašto apsaugos ministerijos preliminariai po 0,73 mln. Eur per metus (iš jų 0,02 mln. Eur integracijos į darbo rinką priemonėms įgyvendinti, 0,54 mln. Eur išmokoms už tarnybos metus, 0,17 mln. Eur kelionės išlaidoms kompensuoti).
- Valstybės saugumo departamentui preliminariai po 0,99 mln. Eur per metus (iš jų 0,09 mln. Eur integracijos į darbo rinką priemonėms įgyvendinti, 0,54 mln. Eur išmokoms už tarnybos metus, 0,36 mln. Eur kelionės išlaidoms kompensuoti).

Planuojama, kad 2026 m. Įstatymo projekto Nr. 1 bus įgyvendinamas iš Krašto apsaugos ministerijai ir Valstybės saugumo departamentui skirtų asignavimų.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Dalius Labanauskas

Planavimo biuras, patarėjas